

Hertenkamp

Enkhuizen

Schooltuinen Enkhuizen

Seizoen 2024

Wederom in goede aarde !

Beste lezer,

Regen, heel veel regen en ook heel veel slakken: het voorjaar van 2024 startte niet al te veelbelovend. En toch werd 2024 een voortreffelijk Schooltuinseizoen, niet alleen doordat het weer toch nog opknaptte, maar vooral ook dankzij leerlingen van groep 6, een bijna-nieuw schooltuinteam, veel (groot)ouders en (pluktuin)vrijwilligers!

De oogst was aanzienlijk: veel courgettes, mooie bloemen, lekkere sla, prachtige piepers en uiteraard blije kinderen die met veel nieuwe kennis en mooie herinneringen aan de Schooltuinen hun (school)weg vervolgen.

Benieuwd naar het verloop van dit seizoen vol afwisseling? Lees het in dit verslag van Schooltuinen 2024!

Het Bestuur van Hertenkamp Enkhuizen

Schooltuinen Enkhuizen

Om te beginnen wat achtergrondinformatie over de Schooltuinen. Het terrein ligt aan het Wethouder Visserpad in Enkhuizen, in het Schootsveld aan de voet van de historische vesting rondom de stad. Het terrein is eigendom van de gemeente Enkhuizen en wordt kosteloos ter beschikking gesteld voor de schooltuinen van de basisscholen in Enkhuizen.

De uitvoering van het schooltuinprogramma en het beheer van het terrein wordt gedaan door de stichting Natuur en Milieueducatie Enkhuizen e.o. (in de volksmond: “Hertenkamp Enkhuizen”). De medewerkers en vrijwilligers zetten zich hier samen voor in. De schooltuinen worden daarnaast mogelijk gemaakt door brede lokale maatschappelijke steun en sponsoring uit het lokale bedrijfsleven.

Op het terrein is voor elke leerling van groep 6 (na de zomervakantie groep 7) een eigen schooltuin van ongeveer 3 m². Voor elke school is er ook een voorbeeldtuin die wordt gebruikt voor de instructies. In totaal waren er dit jaar **meer dan 150 tuinen voor het schooltuinprogramma!**

Op het terrein zijn ook “de oefentuinen”, met dezelfde afmeting als die van de scholen. Deze oefentuinen gingen mee met hetzelfde teeltplan als de schooltuinen. Wie een oefentuin huurde, kon ervaring opdoen voor (wie weet) een eigen moestuin. Er werd in maar liefst 33 tuintjes geoefend!

Aan de oostkant-van het terrein is “de Pluktuin”, waar bezoekers in de zomer kunnen komen oogsten en bloemen plukken. Een deel van de oogst is bestemd voor de Theetuin van 't Hertenkamp en voor de deelnemers van de dagbesteding, die er heerlijke gerechten mee maken.

De oogst en de trots! Of het gaat om spitskool, worteltjes, sperziebonen, mais, radijs, courgette of snijbiet, de blijdschap en trots van kinderen is er niet minder om.

Wat een geweldige ervaring om zo voor je eigen tuintje en groenten te kunnen zorgen. Heerlijk!

Het schooltuinprogramma

Bijna alle leerlingen van groep 6 in Enkhuizen (96%) hadden in 2024 een schooltuintje. De lesdagen waren dinsdag en donderdag. De lessen werden gedaan door drie medewerkers van Hertenkamp Enkhuizen: 1 schooltuindocent en twee schooltuinassistenten. Zij zijn overigens naast deze dagen ook regelmatig aanwezig voor het noodzakelijke onderhoud dat bij zo'n grote tuin hoort.

Vorbereidingen

Voorafgaand aan het schooltuinseizoen is er al veel werk, bijvoorbeeld de voorbereiding van de grond, het uitzetten van de tuintjes, het (riet)maaïen en voorzaaien. Maar natuurlijk ook aan de ontwikkeling van het lesprogramma en de contacten met de scholen. En niet onbelangrijk, de contacten met de sponsors. Zonder hen geen zaden en planten. De structuur van de grond was ook dit jaar weer uitstekend, waardoor de leerlingen goed konden werken.

In de communicatie rond het (riet)maaïen ging helaas niet alles goed, waardoor het terrein in het begin van het seizoen niet goed te betreden was. Later waren deze opstartperikelen gelukkig allemaal weer op de rit.

Het lesprogramma

Het schooltuinprogramma bestond dit jaar uit twee binnen- en zeventien buitenlessen. De allereerste les is een gastles op school en bestaat uit kennismaking met introductie, motivatie én de start van een kiemexperiment. Dit experiment voert de klas verder zelfstandig uit.

Daarna volgden er de wekelijkse buitenlessen. De eerste buitenlessen startten in de tweede week van april.

***Experiment geslaagd!** De schooltuin is een levensechte leeromgeving. Wat het bodemleven nou precies doet leren kinderen bijvoorbeeld met*

Experiment Onderbroek!

“Alleen nog elastiek?, die bodemdiertjes 🐛 hebben niet stilgezeten 😊!”

Wie wil oogsten, zal eerst moeten zaaien...

....of kweken, planten, poten, telen, ...

Tot de zomervakantie plantten of zaaiden de leerlingen wekelijks één of twee gewassen. Het teeltplan bestond uit verschillende groentegewassen – om precies te zijn: bonen, aardappel, courgette, ui, sjalotten, spinazie, radijs, prei, rode biet, boerenkool, spitskool, suikermaïs, worteltjes snijbiet, sla, zonnebloem en een bloemenmengsel van eetbare bloemen. De leerlingen kregen ook een kruidenplant voor hun eigen tuin. kruidenplanten voor hun eigen tuin.

Alle zaden en planten zijn afkomstig van sponsors: Enza Zaden, Pop Vriend Seeds, Florex, Econ Seeds, plantenkwekerij Gitzels, Buysman Kruiden, Agroplant en Groot en Slot.

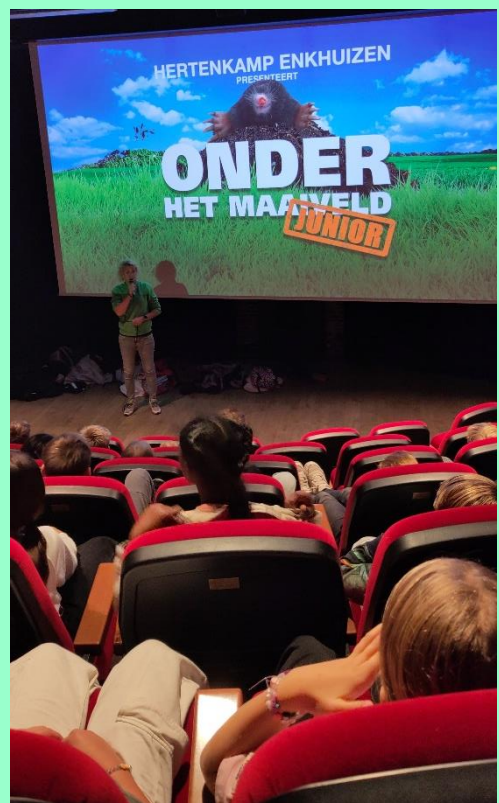
En wie zaait kan oogsten

Voor de zomervakantie konden al spinazie, radijsjes, kruiden, bloemen, uien, sla, en aardappelen geoogst worden. In de zomervakantie ging het oogsten voor veel van de leerlingen door, net als de zorg voor de eigen tuin en vaak ook nog die van klasgenoten die op vakantie zijn.

Na de zomervakantie oogstten de leerlingen hun courgette, sperziebonen, boerenkool, prei, kruiden, spitskool, rode bieten, suikermaïs en worteltjes. Ook kregen ze de kruidenplant mee naar huis. Tijdens de allerlaatste buitenles werden de schooltuinen door de leerlingen zelf leeggemaakt en schoon opgeleverd. En zo was de cyclus van een groeiseizoen weer rond.

Samen naar de bioscoop!

Het schooltuinprogramma werd voor het eerst afgesloten met een bioscoopbezoek bij Cinema Enkhuizen, waar de film 'Onder het maaiveld – junior' werd vertoond. Dit was mogelijk dankzij een samenwerking tussen filmmaker Ignas van Schaick, Cinema Enkhuizen en schooltuintuf Mieke Westerkamp, kartrekker van dit onvergetelijke slot van het schooltuinseizoen. De kinderen hebben er enorm van genoten!

De oefentuinen

Een paar jaar terug zijn we tijdens de Corona-periode met oefentuinen begonnen. Er was ruimte over op het terrein en dit was voor velen een uitgelezen kans om buiten te zijn en om te ontdekken of moestuinieren misschien ‘iets voor je is’.

Zoals gezegd werden er dit seizoen 33 oefentuinen ‘afgenomen’. Om te ontdekken of ook zij ‘groene vingers’ hebben, kregen hobby-tuiniers, net zoals de leerlingen, een eigen schooltuin en draaiden zij mee met het ritme, het plantgoed en het teeltplan van de schooltuinen. Tijdens de instructie van de lessen voor de leerlingen deed een aantal oefentuiniers mee, om daarna dezelfde opdrachten als die van de basisschoolleerlingen uit te voeren. De instructies werden vooraf per mail beschikbaar gesteld voor wie het tijdstip van instructie niet paste. Verder werden er, dankzij de openstelling van de Pluktuin, drie openingstijden beschikbaar zodat oefentuiniers hun eigen moment uit konden kiezen. En *last but not least*: zonder uitzondering zijn de tuiniers enthousiast over hun moestuinervaringen!

De Pluktuin

In de oostelijke hoek van het terrein ligt de Pluktuin, volledig gerund door vrijwilligers met groene vingers. Voor bewoners van Enkhuizen en omgeving is de Pluktuin een extra mogelijkheid om kennis te maken met groenten en bloemen van de koude grond.

De openstelling voor publiek maakt het ook mogelijk om de schooltuinen meer zichtbaar te maken voor alle inwoners van Enkhuizen. En er was nog meer synergie tussen beide ‘afdelingen’ op het terrein: moestuiniers en pluktuiniers hielpen elkaar in de tuin, maar ook bij het openhouden van het terrein voor elkaar en voor de leerlingen van de schooltuinen.

Zaden en planten die niet gebruikt worden door de leerlingen op de schooltuinen worden weer in de pluktuin gebruikt. Maar de pluktuin heeft ook veel gewassen die niet op de schooltuinen staan, zoals pompoenen en diverse bloemen.

De producten op de pluktuin zijn voor een klein prijsje beschikbaar tijdens de openstellingen. Veel mensen gaan na een bezoek aan de pluktuin met een bos bloemen naar huis, soms zelfs met armen vol. In de zomervakantie was er ook koffie/thee, zelfgemaakte limonade en wat lekkers te koop. Deze financiële bijdragen van de bezoekers dragen mede bij aan het voortbestaan van de Pluktuin en schooltuin en worden gebruikt voor aanschaf van gereedschap, en speciale zaden/planten.

Zowel de pluktuin als de oefentuinen kennen een sterk maatschappelijk karakter en dragen bij aan sociale cohesie binnen de gehele omgeving.

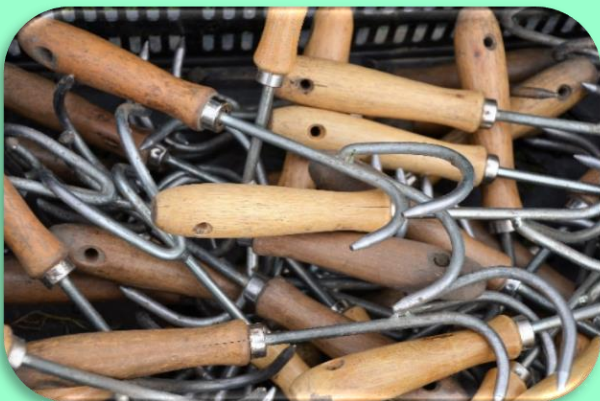
“Mensen komen niet voor niets naar de pluktuin: het ziet er toch fantastisch uit? Een prachtige plek voor Enkhuizen waar je een mooi cadeau kan plukken of gewoon een boeket haalt voor je eigen tafel!”

Communicatie en PR

Voor aanvang van het seizoen ontvingen alle ouders van de schooltuinleerlingen een nieuwsbrief met informatie over het werk op de schooltuinen en praktische tips.

Een belangrijk communicatiemiddel voor de schooltuinen is de Facebookpagina van de schooltuinen. Op <https://www.facebook.com/hertenkamp.schooltuinen/> werd wekelijks verslag gedaan van de werkzaamheden op de tuin. Zo konden de scholen, ouders van leerlingen en andere geïnteresseerden het hele schooltuinseizoen volgen. Deze berichten worden regelmatig gedeeld op de Facebookpagina van Hertenkamp Enkhuizen. De berichten worden succesvol opgepakt door lokale (sociale) media zoals de Facebookpagina 'Je bent Enkhuizer als...'

Resultaten 2024 in cijfers

In 2024 werden de lessen op de schooltuinen door drie personeelsleden begeleid: de educatief medewerker (schooltuindocent) en twee tuinvrouwen, samen goed voor een inzet van ongeveer 0,8 fte gedurende de periode april- oktober. De meeste klassen hadden wekelijks begeleiders mee voor ondersteunende werkzaamheden. De werkzaamheden in de Pluktuin worden uitgevoerd door een hechte groep van vijf vrijwilligers.

Het afgelopen jaar werd op de schooltuinen heel wat bereikt. Dat ziet er zo uit:

- **153 leerlingen**, verdeeld over zeven groepen van zeven scholen, tuinierden op de schooltuinen en volgden het schooltuinprogramma;
- ca. **500 familieleden** van de leerlingen (ouders, broertjes, zusjes, opa's en oma's) hoorden over de schooltuinen en aten groenten van de schooltuinen;
- ca. **20-30 (groot)ouders** (maar ook tantes, ooms, etc.) waren wekelijks actief als hulpouder bij de schooltuinen en ca. **100 (groot)ouders** bezochten de schooltuinen een of meerdere keren tijdens de vakanties;
- **33 inwoners** van Enkhuizen hadden een oefentuin, vaak met het hele gezin. Ze zijn zonder uitzondering zeer enthousiast over het aanbod.
- **5 mensen** deden 1 of 2 dagdelen per week **vrijwilligerswerk** in de Pluktuin, **2 anderen** helpen incidenteel met activiteiten als grasmaaien en sproeien.
- Ca. **120 inwoners** van Enkhuizen en de regio bezochten de pluktuin, voornamelijk in de zomervakantie;
- **775 personen** volgen de Facebookpagina van de schooltuinen;
- Ca. **12.500 mensen** zagen schooltuinberichten op facebook door het delen van de berichten op de Facebookpagina van Hertenkamp Enkhuizen en in de Facebookgroep 'Je bent Enkhuizer als ...';

Van grond tot mond: “Zo ziet boerenkool eruit voordat het gesneden in een zakje wordt gestopt?”

Ach... het is toch wat als je alleen de gesneden versie uit de supermarkt herkent als boerenkool...

Dankwoord

Allereerst bedanken we onze sponsors. Zij maken het mogelijk om het schooltuinprogramma in Enkhuizen te draaien. Hun hulp en ondersteuning was onontbeerlijk en met deze steun kunnen wij tientallen kinderen een basis 'voor het leven' meegeven rond moestuinieren en gezond eten.

De volgende bedrijven hebben de schooltuinen in 2024 ondersteund: Hoofdsponsor Enza Zaden, Gemeente Enkhuizen, SED-organisatie, Buysman Kruiden, EconSeeds, Florex, , Plantenkwekerij Gitzels, Pop Vriend Seeds, Remondis, DonkerGroen en Fa. W. Zwaan & Zn., Agroplant Holland B.V., De Groot en Slot B.V.

Natuurlijk hopen wij ook op hun ondersteuning voor het komende schooltuinseizoen in 2025.info

Ook bedanken we alle-leerkrachten voor de prettige samenwerking. En een speciaal woord van dank aan alle ouders en grootouders, die de leerlingen het afgelopen jaar hielpen bij hun eigen tuintje. En uiteraard een woord van dank aan vrijwilligers die hun tijd en deskundigheid aan de tuin(en) schonken.

Dank je wel, Mieke, Anne-Marie en Minouche!

Op naar het schooltuinenseizoen 2025!

Het schooltuinenprogramma wordt uitgevoerd door:

Wilhelminaplantsoen 2
1601LS Enkhuizen
tel. 0228 320 310

info@hertenkampenkhuizen.nl

www.hertenkampenkhuizen.nl

Schooltuinen Enkhuizen zijn in 2024 mogelijk gemaakt door:

ENZA ZADEN

Hoofdsponsor

